

УДК 657:005.936.3:640.43

Бадзьо В. С.
студентка 1-го курсу спеціальності «Облік і оподаткування»
Реслер М. В.
доктор економічних наук, професор,
Мукачівський державний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

У статті розглянуто наукове узагальнення теоретико-методологічних положень і практичних засад та сформульовано концептуальну основу для вирішення комплексу проблем, пов'язаних із адаптацією існуючого обліково-аналітичного забезпечення для цілей стратегічного розвитку підприємств ресторанного господарства.

Ключові слова: ресторанне господарство, суб'єкти господарської діяльності, обліково-аналітична система, ключові показники ефективності.

Сучасний етап розвитку національної економіки України тісно пов'язаний із динамічними процесами ринкових перетворень. Відповідно до сучасних принципів управління бізнесом інформаційне забезпечення відіграє важливу роль і покликане супроводжувати управлінські процеси передусім стратегічного характеру. Впровадження у вітчизняну практику будь-яких концепцій стратегічного розвитку потребує релевантної інформаційної бази, що ставить нові завдання і вимоги при формуванні системи обліково-аналітичного забезпечення.

Мета і завдання дослідження полягають у формуванні теоретико-методологічних положень та практичних рекомендацій щодо організації та формату обліково-аналітичного забезпечення процесів стратегічного розвитку підприємств ресторанного господарства.

Досліджуючи стан та тенденції розвитку ресторанного бізнесу в Україні, слід розглянути зміст поняття «ресторанне господарство», трактування його суб'єктів та об'єктів згідно з нормативно-правовими документами.

Ресторанне господарство відповідно до Національного класифікатора України відноситься до сфери послуг, секція I, група

56 «Діяльність із забезпечення стравами та напоями». Згідно з ДСТУ 3862-99, «ресторанне господарство – це вид економічної діяльності суб'єктів господарської діяльності щодо надання послуг відносно задоволення потреб споживачів у харчуванні з організуванням дозвілля або без нього». Суб'єктами господарської діяльності виступають заклади ресторанного господарства, що згідно з ДСТУ 3862-99 трактуються як «організаційно-структурна одиниця у сфері ресторанного господарства, яка здійснює виробничо-торговельну діяльність: виробляє, продає та організовує споживання продукції власного виробництва й закупних товарів, а також надає послуги з організації дозвілля споживачів»[1].

В. Ричаківська зазначає, що направляючу роль у процесі обліково-аналітичного забезпечення виконує інформація, яка з'єднує між собою облікову та аналітичну систему та міститься у підсистемах фінансового, управлінського та податкового обліку. Обліково-аналітична інформація повинна забезпечувати працівників різних рівнів необхідними даними. Інформація, що міститься у внутрішньогосподарській звітності та облікових регістрах, повинна бути подана у найбільш зручних розрізах для комплексної оцінки діяльності підприємства і прийняття управлінських рішень. Обліково-аналітична система – це система, що базується на даних обліку та прийомах аналізу, що характеризуються певною взаємодією на кожному рівні управління та в сукупності формують єдине ціле, що забезпечує процеси управління інформацією, необхідною для прийняття рішень, спрямованих на реалізацію стратегії. Функціональний зміст обліково-аналітичного забезпечення в управлінні процесами стратегічного розвитку підприємства слід характеризувати як надання релевантної облікової та аналітичної інформації управлінському апарату для прийняття рішення у межах стратегії розвитку, з витрачанням мінімальних з точки зору доцільності зусиль на підготовку даних та забезпечення високої гнучкості обліково-аналітичних процесів у випадку зміни стратегії [2].

Питання необхідності розробки документа, що буде характеризувати правила проведення аналітики на підприємстві, досліджувалося невеликою кількістю вчених. Зокрема, Н.В. Тлукевич зазначає, що «організація аналітичної роботи та методика розрахунку показників аналізу повинні наводитися у відповідному для того документі (рекомендаціях, порядку розрахунку тощо) та внутрішньому документі підприємства – Положенні про організацію аналітичної роботи, яке дозволить відобразити особливості аналізу витрат кожного господарського суб'єкта, забезпечить належне проведення аналітичної роботи та

доведення її результатів відповідним користувачам. У додатках до Положення подається перелік аналітичних показників, які необхідно розраховувати за місяць, квартал і рік». На сьогоднішній день у наукових дослідженнях відсутня інформація про те, як саме повинно виглядати положення про аналітичну роботу на підприємстві та приклади підготовки даного документа [3].

Витрати, що пов'язані з виробництвом продукції (окрім вартості інгредієнтів), обліковуються на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати». До таких витрат відносять заробітну плату кухарів та інших працівників, що займаються виробництвом, амортизацію кухонного обладнання, оренду виробничого приміщення та інші витрати, що можна прив'язати до виробництва. Дані витрати не є прямими в розумінні П(С)БО 16, адже їх не можна віднести до конкретного об'єкта витрат. Згідно до П(С)БО 16 витрати, що віднесені на рахунок 91, після закінчення місяця не потрібно розподіляти між об'єктами витрат (стравами), а списувати на собівартість реалізованої продукції. Н. Дзюба зазначає: «По-перше, це обумовлено особливістю виробничого циклу закладів ресторанного господарства. По-друге, такий розподіл вимагає значних трудовитрат, доцільність яких не виправдовується через короткий (одноденний) виробничий цикл»[4].

Важливим інструментом вчасного та якісного інформаційного забезпечення різних рівнів управління є збалансована система показників, що передбачає роботу за ключовими показниками ефективності (КПЕ). С. С. Герасименко та А. О. Єпіфанов зазначають: збалансована система показників, яка передбачає використання фінансових та нефінансових індикаторів, дає змогу ширше дивитися на бізнес і не обмежуватися лише даними бухгалтерського обліку. «Компанія може обрати показники ефективності, безпеки, задоволення покупців тощо, що дає можливість фіксувати інформацію про поточну діяльність та приділяти найбільшу увагу основним показникам майбутнього успіху» [5]. Слід зазначити, що при використанні фінансових та нефінансових КПЕ частина інформації завжди буде міститися поза обліковою системою. Важливим етапом розробки КПЕ для підприємства є перевірка наявності слабких ланок у обліково-аналітичній програмі та інших базах даних, де накопичується інформація, необхідна для розрахунку КПЕ, що можуть вплинути на швидкість отримання інформації та її якість.

За результатами дослідження зроблено висновок, що розвиток стратегічного управлінського обліку, використання облікових даних для потреб управління процесами стратегічного розвитку потребує розширення трактування поняття облікової

політики. Результати дослідження галузевої специфіки ресторанного господарства показали доцільність доповнення переліку нефінансових показників, які використовуються на практиці у процесах управління продажами підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ресторанне господарство. Терміни та визначення : ДСТУ 3862-99 зі змінами : затв. наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 29.10.2003 р. № 185. – [Чинний від 01.12.2003 р.]. – К. : Держспоживстандарт України, 2004 – 31 с. – (Національний стандарт України).

2. Ричаківська В. І. Система обліку: зміни, продиктовані часом / В. І. Ричаківська // Вісник НБУ. – 2001. – № 4. – 7 с.

3. Тлущкевич Н. В. Організація аналітичної роботи на підприємстві: управлінський аспект / Н. В. Тлущкевич // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси – № 8 (29), ч.1.– 2011. – С. 464.

4. Дзюба Н. Особливості обліку в закладах ресторанного господарства [Електронний ресурс] // Податки та бухгалтерський облік. – 2007. – № 71. – Режим доступу : <http://www.nibu.factor.ua>. – Назва з екрана.

5. Бухгалтерський облік: актуальні проблеми та рішення : монографія / [С. С. Герасименко, А. О. Єпіфанов, М. Д. Корінько та ін.; за ред. С. С. Герасименка, А. О. Єпіфанова]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2010. – 162 с.

The article deals with the scientific synthesis of theoretical and methodological provisions and practical principles and formulated a conceptual framework for solving a set of problems related to the adaptation of existing accounting and analytical support for the purposes of strategic development of restaurant enterprises.

Key words: restaurant economy, subjects of economic activity, accounting and analytical system, key performance indicators.